

Odyssee 21

- [1] τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
[2] κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ,
[3] τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον
[4] ἐν μεγάροις Ὄδυσσηος, ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
[5] κλίμακα δ' ὑψηλὴν προσεβήσετο οἷο δόμοιο,
[6] εἶλετο δὲ κληῖδ' εὔκαμπέα χειρὶ παχείη
[7] καλὴν χρυσείην· κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.
[8] βῆ δ' ἵμεναι θάλαμόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
[9] ἔσχατον· ἔνθα δέ οἱ κειμήλια κεῖτο ἄνακτος,
[10] χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος.
[11] ἔνθα δὲ τόξον κεῖτο παλίντονον ἡδὲ φαρέτρη
[12] ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὁῖστοι,
[13] δῶρα τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας
[14] Ἰφιτος Εὔρυτίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισι.
[15] τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοιϊν
[16] οἴκω ἐν Ὁρτιλόχῳ δαίφρονος. ἦτοι Ὄδυσσεὺς
[17] ἥλθε μετὰ χρεῖος, τό ρά οἱ πᾶς δῆμος ὅφελε·
[18] μῆλα γὰρ ἐξ Ιθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἤειραν
[19] νησὶ πολυκλήσι τριηκόσι' ἡδὲ νομῆας.
[20] τῶν ἔνεκ' ἔξεσίην πολλὴν ὁδὸν ἥλθεν Ὄδυσσεὺς
[21] παιδιὸς ἐών· πρὸ γὰρ ἦκε πατήρ ἄλλοι τε γέροντες.
[22] Ἰφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος, αἱ οἱ ὅλοντο
[23] δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαιργοί·
[24] αἱ δή οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γένοντο,
[25] ἐπεὶ δὴ Διὸς υἱὸν ἀφίκετο καρτερόθυμον,
[26] φῶθ' Ἡρακλῆς, μεγάλων ἐπιστορα ἔργων,
[27] ὃς μιν ξεῖνον ἔόντα κατέκτανεν ὡς ἐνὶ οἴκῳ,
[28] σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὅπιν ἥδεσατ' οὐδὲ τράπεζαν,
[29] τὴν ἡν οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν,
[30] ἵππους δ' αὐτὸς ἔχε κρατερώνυχας ἐν μεγάροισι.
[31] τὰς ἔρεων Ὄδυσσῃ συνήντετο, δῶκε δὲ τόξον,
[32] τὸ πρὶν μέν ἐφόρει μέγας Εὔρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ¹
[33] κάλλιππ' ἀποθυνήσκων ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι.
[34] τῷ δ' Ὄδυσσεὺς ξίφος ὀξὺ καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,
[35] ἀρχὴν ξεινοσύνης προσκηδέος· οὐδὲ τραπέζῃ
[36] γνώτην ἀλλήλων· πρὶν γὰρ Διὸς υἱὸς ἔπεφνεν
[37] Ἰφιτον Εύρυτίδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν,
[38] ὃς οἱ τόξον ἔδωκε. τὸ δ' οὕ ποτε δῖος Ὄδυσσεὺς
[39] ἐρχόμενος πόλεμόνδε μελαινάων ἐπὶ νηῶν
[40] ἡρεῖτ', ἀλλ' αὐτοῦ μνῆμα ξείνοιο φίλοιο
[41] κέσκετ' ἐνὶ μεγάροισι, φόρει δέ μιν ἡς ἐπὶ γαίης.
[42] ἡ δ' ὅτε δὴ θάλαμον τὸν ἀφίκετο δῖα γυναικῶν
[43] οὐδόν τε δρύινον προσεβήσετο, τόν ποτε τέκτων
[44] ξέσσεν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ιθυνεν,
[45] ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαεινάς,
[46] αὐτίκ' ἄρ' ἡ γ' ἴμάντα θιῶς ἀπέλυσε κορώνης,
[47] ἐν δὲ κληῖδ' ἦκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὄχηας
[48] ἄντα τιτυσκομένη· τὰ δ' ἀνέβραχεν ἥντε ταῦρος
[49] βοσκόμενος λειμῶνι· τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα

- [50] πληγέντα κληίδι, πετάσθησαν δέ οι ὄκα.
[51] ἡ δ' ἄρ' ἐφ' ύψηλῆς σανίδος βῆ· ἐνθα δὲ χηλοὶ¹
[52] ἔστασαν, ἐν δ' ἄρα τῇσι θυώδεα εἴματ' ἔκειτο.
[53] ἐνθεν ὄρεξαμένη ἀπὸ πασσάλου αἰνυτο τόξου
[54] αὐτῷ γωρυτῷ, ὃς οἱ περίκειτο φαεινός.
[55] ἔζομένη δὲ κατ' αὔθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα,
[56] κλαῖε μάλα λιγέως, ἐκ δ' ἥρες τόξον ἄνακτος.
[57] ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
[58] βῆ ρ' ἵμεναι μέγαρόνδε μετὰ μνηστῆρας ἀγαυοὺς
[59] τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ παλίντονον ἡδὲ φαρέτρην
[60] ιοδόκον· πολλοὶ δ' ἐνεσαν στονόσεντες οἴστοι.
[61] τῇ δ' ἄρ' ἄμ' ἀμφίπολοι φέρον ὅγκιον, ἐνθα σίδηρος
[62] κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια τοῖο ἄνακτος.
[63] ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
[64] στῇ ϋ παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
[65] ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα.
[66] ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.
[67] αὐτίκα δὲ μνηστῆρι μετηύδα καὶ φάτο μῦθον·
[68] κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνωρες, οἱ τόδε δῶμα
[69] ἔχραέτ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεὶ²
[70] ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· ούδε τιν' ἄλλην
[71] μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,
[72] ἀλλ' ἐμὲ ιέμενοι γῆμαι θέσθαι τε γυναῖκα.
[73] ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον.
[74] θήσω γὰρ μέγα τόξον Ὄδυσσηος θείοιο.
[75] δὲς δέ κε ρήτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμησι
[76] καὶ διοῖστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
[77] τῷ κεν ἄμ' ἐσποίμην, νοσφισαμένη τόδε δῶμα
[78] κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο,
[79] τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι ὁίομαι ἐν περ ὄνείρῳ.
[80] ὡς φάτο, καί ρ' Εῦμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβόν,
[81] τόξον μνηστῆρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον.
[82] δακρύσας δ' Εῦμαιος ἐδέξατο καὶ κατέθηκε.
[83] κλαῖε δὲ βουκόλος ἄλλοθ', ἐπεὶ ἵδε τόξον ἄνακτος.
[84] Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἐφατ' ἐκ τ' ὄνόμαζε.
[85] νήπιοι ἀγροιῶται, ἐφημέρια φρονέοντες,
[86] ἣ δειλῶ, τί νυ δάκρυ κατείβετον ἡδὲ γυναικὶ³
[87] θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνετον ἦ τε καὶ ἄλλως
[88] κεῖται ἐν ἄλγεσι θυμός, ἐπεὶ φίλον ὠλεσ' ἀκοίτην.
[89] ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι, ἡὲ θύραζε
[90] κλαίετον ἐξελθόντε, κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντε,
[91] μνηστῆρεσσιν ἄεθλον ἀάστον· οὐ γὰρ ὁῖω
[92] ρηϊδίως τόδε τόξον ἔύξοον ἐντανύεσθαι.
[93] οὐ γάρ τις μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν τοίσδεσι πᾶσιν
[94] οῖος Ὄδυσσεὺς ἔσκεν· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα,
[95] καὶ γὰρ μνήμων εἰμί, πάϊς δ' ἔτι νήπιος ἥα.
[96] ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει
[97] νευρὴν ἐντανύειν διοῖστεύσειν τε σιδήρου.
[98] ἥτοι δῖστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν
[99] ἐκ χειρῶν Ὄδυσσηος ἀμύμονος, δὸν τότ' ἀτίμα
[100] ἡμενος ἐν μεγάροις, ἐπὶ δ' ὠρνυε πάντας ἐταίρους.
[101] τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ίερὴ ἴς Τηλεμάχοιο.

- [102] ὡς πόποι, ἢ μάλα με Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων·
[103] μήτηρ μέν μοί φησι φίλη, πινυτή περ ἔουσα,
[104] ἄλλως ἂμ' ἔψεσθαι νοσφισαμένη τόδε δῶμα·
[105] αὐτὰρ ἐγὼ γελώ καὶ τέρπομαι ἄφρονι θυμῷ.
[106] ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἀεθλον,
[107] οἴη νῦν οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν,
[108] οὕτε Πύλου ιερῆς οὕτε Ἀργεος οὕτε Μυκήνης·
[109] οὕτε αὐτῆς Ίθάκης οὕτε ἡπείροιο μελαίνης·
[110] καὶ δ' αὐτοὶ τόδε γ' ἴστε· τί με χρὴ μητέρος αἶνου
[111] ἀλλ' ἄγε μὴ μύνησι παρέλκετε μηδ' ἔτι τόξου
[112] δηρὸν ἀποτρωπᾶσθε τανυστύος, ὅφρα ἵδωμεν.
[113] καὶ δέ κεν αὐτὸς ἐγὼ τοῦ τόξου πειρησαίμην·
[114] εἰ δέ κεν ἐντανύσω διοϊστεύσω τε σιδήρου,
[115] οὐ κέ μοι ἀχνυμένω τάδε δῶματα πότνια μήτηρ
[116] λείποι ἄμ' ἄλλως ιοῦσ', ὅτ' ἐγὼ κατόπισθε λιποίμην
[117] οἵος τ' ἥδη πατρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι.
[118] ἢ καὶ ἀπ' ὕμοιιν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν
[119] ὄρθδος ἀναίξας, ἀπὸ δὲ ξίφος ὁξὺ θέτ' ὕμων.
[120] πρῶτον μὲν πελέκεας στῆσεν, διὰ τάφρον ὄρύξας
[121] πᾶσι μίσαν μακρήν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἵθυνεν,
[122] ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε· τάφος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας,
[123] ὡς εὔκόσμως στῆσε· πάρος δ' οὐ πώ ποτ' ὄπωπει.
[124] στῇ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἵων καὶ τόξου πειρήτιζε.
[125] τρὶς μὲν μιν πελέμιξεν ἐρύσσεσθαι μενεαίνων,
[126] τρὶς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τό γε θυμῷ,
[127] νευρὴν ἐντανύειν διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
[128] καί νύ κε δή ἐτάνυσσε βίη τὸ τέταρτον ἀνέλκων,
[129] ἀλλ' Ὁδυσεὺς ἀνένευε καὶ ἔσχεθεν ιέμενόν περ.
[130] τοῖς δ' αὐτις μετέειφ' ιερὴ ἴς Τηλεμάχοι·
[131] ὡς πόποι, ἢ καὶ ἔπειτα κακός τ' ἔσομαι καὶ ἄκικυς,
[132] ἡὲ νεώτερός είμι καὶ οὐ πω χερσὶ πέποιθα
[133] ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, δτε τις πρότερος χαλεπήνη.
[134] ἀλλ' ἄγεθ', οἱ περ ἐμεῖο βίη προφερέστεροι ἔστε,
[135] τόξου πειρήσασθε, καὶ ἐκτελέωμεν ἀεθλον.
[136] ὡς εἰπὼν τόξον μὲν ἀπὸ ἔο θῆκε χαμᾶξε,
[137] κλίνας κολλητῆσιν ἐϋξέστης σανίδεσσιν,
[138] αὐτού δ' ὡκὺ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνη,
[139] ἀψ δ' αὐτις κατ' ἄρ' ἔζετ' ἐπὶ θρόνου ἔνθεν ἀνέστη.
[140] τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εύπειθεος υἱός·
[141] ὄρνυσθ' ἔξείης ἐπιδέξια πάντες ἐταῖροι,
[142] ἀρξάμενοι τοῦ χώρου δθεν τέ περ οίνοχοεύει.
[143] ὡς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
[144] Λειώδης δὲ πρῶτος ἀνίστατο, Ἡνοπος υἱός,
[145] ὃ σφι θυοσκόος ἔσκε, παρὰ κρητῆρα δὲ καλὸν
[146] ἵζε μυχοίτατος αἰεί· ἀτασθαλίαι δέ οἱ οἴω
[147] ἔχθραι ἔσαν, πᾶσιν δὲ νεμέσσα μνηστήρεσσιν·
[148] ὃς ρὰ τότε πρῶτος τόξον λάβε καὶ βέλος ὡκύ.
[149] στῇ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἵων καὶ τόξου πειρήτιζεν,
[150] ούδε μιν ἐντάνυσσε· πρὶν γὰρ κάμε χειρας ἀνέλκων
[151] ἀτρίπτους ἀπαλάς· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
[152] ὡς φίλοι, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω, λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος.
[153] πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει

- [154] Θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ ἡ πολὺ φέρτερόν ἔστι
[155] τεθνάμεν ἡ ζώοντας ἀμαρτεῖν, οὐ θ' ἔνεκ' αἰεὶ¹
[156] ἐνθάδ' ὄμιλέομεν, ποτιδέγμενοι ἡματα πάντα.
[157] νῦν μέν τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσὶν ἥδε μενοινᾶ
[158] γῆμαι Πηνελόπειαν, Ὄδυσσηος παράκοιτιν.
[159] αὐτὰρ ἐπὴν τόξου πειρήσεται ἥδε ἰδηται,
[160] ἄλλην δή τιν' ἐπειτα Ἀχαιιάδων ἐϋπέπλων
[161] μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἐπειτα
[162] γήμαιθ' ὅς κε πλεῖστα πόροι καὶ μόρσιμος ἔλθοι.
[163] ὡς ἄρ' ἐφώνησεν καὶ ἀπὸ ἔο τόξον ἔθηκε,
[164] κλίνας κολλητῆσιν ἐϋξέστης σανίδεσσιν,
[165] αὐτοῦ δ' ὥκυ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ,
[166] ἀψ δ' αὔτις κατ' ἄρ ἔζετ' ἐπὶ θρόνου ἔνθεν ἀνέστη.
[167] Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὄνόμαζε·
[168] Λειῶδες, ποιόν σε ἔπος φύγεν ἔρκος ὀδόντων,
[169] δεινόν τ' ἀργαλέον τε, νεμεσσῶμαι δέ τ' ἀκούων
[170] εὶ δὴ τοῦτο γε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
[171] Θυμοῦ καὶ ψυχῆς, ἐπεὶ οὐ δύνασαι σὺ τανύσσαι.
[172] οὐ γάρ τοί σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ
[173] οἶν τε ρύτηρα βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ διστῶν·
[174] ἄλλ' ἄλλοι τανύουσι τάχα μνηστῆρες ἀγαυοί.
[175] ὡς φάτο, καί ρ' ἐκέλευσε Μελάνθιον, αἴπόλον αἰγῶν.
[176] ἄγρει δή, πῦρ κείον ἐνὶ μεγάροισι, Μελανθεῦ,
[177] πᾶρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
[178] ἐκ δὲ στέατος ἐνείκε μέγαν τροχὸν ἐνδον ἔόντος,
[179] ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῆ,
[180] τόξον πειρώμεσθα καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
[181] ὡς φάθ', δ' αἴψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ἀκάματον πῦρ,
[182] πᾶρ δὲ φέρων δίφρον θῆκεν καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
[183] ἐκ δὲ στέατος ἐνείκε μέγαν τροχὸν ἐνδον ἔόντος·
[184] τῷ ρᾳ νέοι θάλποντες ἐπειρῶντες οὐδ' ἐδύναντο
[185] ἐντανύσαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἥσαν.
[186] Ἀντίνοος δ' ἔπειχε καὶ Εύρυμαχος θεοειδῆς,
[187] ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἀριστοι.
[188] τῷ δ' ἔξ οἴκου βῆσαν ὀμαρτήσαντες ἄμ' ἄμφω
[189] βουκόλος ἥδε συφορβὸς Ὄδυσσηος θείοιο·
[190] ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμους ἥλυθε δῖος Ὄδυσσεύς.
[191] ἄλλ' ὅτε δή ρ' ἐκτὸς θυρέων ἔσαν ἥδε καὶ αὐλῆς,
[192] φθεγξάμενός σφ' ἐπέεσσι προσηγύδα μειλιχίοισι·
[193] βουκόλε καὶ σύ, συφορβέ, ἔπος τί κε μυθησαίμην,
[194] ἦ αὐτὸς κεύθω φάσθαι δέ με θυμὸς ἀνώγει.
[195] ποιοί κ' εἴτ' Ὄδυσσῃ ἀμυνέμεν, εἴ ποθεν ἔλθοι
[196] ὥδε μάλ' ἐξαπίνης καί τις θεὸς αὐτὸν ἐνείκαι
[197] ἦ κε μνηστήρεσσιν ἀμύνοιτ' ἦ Ὄδυσσῃ
[198] εἴπαθ' ὄπως ὑμέας κραδίη θυμός τε κελεύει.
[199] τὸν δ' αὔτε προσέειπε βιῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
[200] Ζεῦ πάτερ, αἱ γὰρ τοῦτο τελευτήσειας ἔέλδωρ,
[201] ὡς ἔλθοι μὲν κείνος ἀνήρ, ἀγάγοι δέ ἐ δαίμων·
[202] γνοίης χ' οἴη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἐπονται.
[203] ὡς δ' αὔτως Εὔμαιος ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσι
[204] νοστῆσαι Ὄδυσσηα πολύφρονα ὅνδε δόμουνδε.
[205] αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τῶν γε νόου νημερτέ' ἀνέγυω,

- [206] ἔξαῦτίς σφ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
[207] ἔνδον μὲν δὴ ὅδ' αὐτὸς ἐγώ, κακὰ πολλὰ μογήσας
[208] ἥλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
[209] γινώσκω δ' ὡς σφῶιν ἐελδομένοισιν ἵκανω
[210] οἴοισι δμώων· τῶν δ' ἄλλων οὕ τευ ἄκουσα
[211] εὔξαμένου ἐμὲ αὐτὶς ὑπότροπον οἴκαδ' ἵκεσθαι.
[212] σφῶιν δ', ὡς ἔσεται περ, ἀληθείην καταλέξω.
[213] εἴ χ' ὑπ' ἔμοιγε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
[214] ἄξομαι ἀμφοτέροις ἀλόχους καὶ κτήματ' ὀπάσσω
[215] οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα· καί μοι ἔπειτα
[216] Τηλεμάχου ἐτάρω τε κασιγνήτω τε ἔσεσθον.
[217] εἰ δ' ἄγε δῆ, καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι δείξω,
[218] ὄφρα μ' ἐν γνῶτον πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ,
[219] οὐλήν, τήν ποτέ με σῦς ἥλασε λευκῷ ὁδόντι
[220] Παρυησόνδ' ἐλθόντα σὺν υἱάσιν Αύτολύκοιο.
[221] ὡς εἰπὼν ῥάκεα μεγάλης ἀποέργαθεν οὐλῆς.
[222] τὼ δ' ἐπεὶ εἰσιδέτην εῦ τ' ἐφράσσαντο ἔκαστα,
[223] κλαῖσιν ἄρ' ἀμφ' Ὀδυσσῆι δαίφρονι χεῖρε βαλόντε,
[224] καὶ κύνεον ἀγαπαζόμενοι κεφαλήν τε καὶ ὕμους
[225] ὡς δ' αὐτῶς Ὀδυσσεὺς κεφαλὰς καὶ χεῖρας ἔκυσσε.
[226] καὶ νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἡελίοιο,
[227] εἰ μὴ Ὀδυσσεὺς αὐτὸς ἐρύκακε φώνησέν τε·
[228] παύεσθον κλαυθμοῖο γόοιο τε, μὴ τις ἴδηται
[229] ἔξελθων μεγάροιο, ἀτάρ εἰπησι καὶ εἴσω.
[230] ἄλλὰ προμνηστῖνοι ἔσέλθετε, μηδ' ἄμα πάντες,
[231] πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὅμμες· ἀτὰρ τόδε σῆμα τετύχθω·
[232] ἄλλοι μὲν γάρ πάντες, δσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
[233] οὐκ ἔάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἥδε φαρέτρην·
[234] ἄλλὰ σύ, δῖ Εὔμαιε, φέρων ἀνὰ δώματα τόξου
[235] ἐν χείρεσσιν ἐμοὶ θέμεναι, εἰπεῖν δὲ γυναιξὶ
[236] κληῖσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας,
[237] ἡν δέ τις ἡ στοναχῆς ἡὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
[238] ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μὴ τι θύραζε
[239] προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἐμεναι παρὰ ἔργῳ.
[240] σοὶ δέ, Φιλοίτιε δῖε, θύρας ἐπιτέλλομαι αὐλῆς
[241] κληῖσαι κληῖδι, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἰηλαι.
[242] ὡς εἰπὼν εἰσῆλθε δόμους εῦ ναιετάοντας·
[243] ἔζετ' ἐπειτ' ἐπὶ δίφρον ίών, ἔνθεν περ ἀνέστη·
[244] ἐς δ' ἄρα καὶ τὼ δμῶε ἵτην θείου Ὀδυσῆος.
[245] Εύρυμαχος δ' ἥδη τόξου μετὰ χερσὶν ἐνώμα,
[246] θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλα πυρός· ἀλλά μιν ούδ' ὡς
[247] ἐντανύσαι δύνατο, μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ·
[248] ὄχθησας δ' ἄρα εἰπεν ἐπος τ' ἐφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
[249] ὡ πόποι, ἡ μοι ἄχος περί τ' αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων·
[250] οὕ τι γάμου τοσσοῦτον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ·
[251] εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἀχαιίδες, αἱ μὲν ἐν αὐτῇ
[252] ἀμφιάλῳ Ιθάκῃ, αἱ δ' ἄλλησιν πολίεσσιν·
[253] ἄλλ' εἰ δὴ τοσσόνδε βίης ἐπιδευέες εἰμὲν
[254] ἀντιθέου Ὀδυσῆος, ὅτ' οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι
[255] τόξου· ἐλεγχείη δὲ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
[256] τὸν δ' αὖτ' Αντίνοος προσέφη, Εὔπειθεος υἱός·
[257] Εύρυμαχ', οὐχ οὔτως ἔσται· νοέεις δὲ καὶ αὐτός.

- [258] νῦν μὲν γάρ κατὰ δῆμον ἔօρτὴ τοῖο θεοῖο
[259] ἀγνή· τίς δέ κε τόξα τιταίνοιτ' ἀλλὰ ἔκηλοι
[260] κάτθετ'· ἀτὰρ πελέκεάς γε καὶ εἴ κ' εἰῶμεν ἄπαντας
[261] ἐστάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὅιω,
[262] ἐλθόντ' ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὄδυσσηος.
[263] ἀλλ' ἄγετ', οἰνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
[264] ὄφρα σπείσαντες καταθείομεν ἀγκύλα τόξα·
[265] ἡῶθεν δὲ κέλεσθε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν,
[266] αἴγας ἄγειν, αἱ πᾶσι μέγ' ἔξοχοι αἰπολίοισιν,
[267] ὄφρ' ἐπὶ μηρίᾳ θέντες Ἀπόλλωνι κλυτοτόξῳ
[268] τόξου πειρώμεσθα καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.
[269] ὡς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
[270] τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
[271] κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο,
[272] νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
[273] οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σπεῖσάν τ' ἔπιόν θ' ὅσον ἥθελε θυμός,
[274] τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὄδυσσεύς·
[275] κέκλυτέ μεν, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης·
[276] ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
[277] Εύρύμαχον δὲ μάλιστα καὶ Ἀντίνοον θεοειδέα
[278] λίσσομ', ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔπος κατὰ μοίραν ἔειπε,
[279] νῦν μὲν παῦσαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν·
[280] ἡῶθεν δὲ θεὸς δώσει κράτος ὡς κ' ἐθέλησιν.
[281] ἀλλ' ἄγε μοι δότε τόξον ἔύξον, ὄφρα μεθ' ὑμῖν
[282] χειρῶν καὶ σθένεος πειρήσομαι, εἴ μοι ἔτ' ἔστιν
[283] ἵς, οἵη πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
[284] ἦ ἡδη μοι ὅλεσσεν ἄλη τ' ἀκομιστίη τε.
[285] ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν,
[286] δείσαντες μὴ τόξον ἔύξον ἐντανύσειεν.
[287] Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὄνόμαζεν·
[288] ἢ δειλὲ ξείνων, ἔνι τοι φρένες ούδ' ἥβαιαι·
[289] οὐκ ἀγαπᾶς ὁ ἔκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν
[290] δαίνυσσαι, οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδεαι, αὐτὰρ ἀκούεις
[291] μύθων ἡμετέρων καὶ ρήσιος οὐδέ τις ἄλλος
[292] ἡμετέρων μύθων ξεῖνος καὶ πτωχὸς ἀκούει.
[293] οἶνός σε τρώει μελιηδῆς, δος τε καὶ ἄλλους
[294] βλάπτει, δος ἂν μιν χανδὸν ἔλῃ μηδ' αἴσιμα πίνῃ.
[295] οἶνος καὶ Κένταυρον, ἀγακλυτὸν Εύρυτίωνα,
[296] ἄσσος' ἐνὶ μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόοιο,
[297] ἐς Λαπίθας ἐλθόνθ'· οὐ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἶνω,
[298] μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόοιο·
[299] ἥρωας δ' ἄχος εἴλε, διὲκ προθύρου δὲ θύραζε
[300] ἔλκον ἀναίξαντες, ἀπ' οὕπατα νηλεῖ χαλκῷ
[301] ρῖνάς τ' ἀμήσαντες· οὐ δὲ φρεσὶν ἥσιν ἀασθεὶς
[302] ἥιεν ἥν ἄτην όχέων ἀεσίφρονι θυμῷ.
[303] ἔξ οὖ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι νεῖκος ἐτύχθη,
[304] οἴ δ' αὐτῷ πρώτῳ κακὸν εὔρετο οἰνοβαρείων.
[305] ὡς καὶ σοὶ μέγα πῆμα πιφαύσκομαι, αἴ κε τὸ τόξον
[306] ἐντανύσης· οὐ γάρ τευ ἐπητύος ἀντιβολήσεις
[307] ἡμετέρῳ ἐνὶ δῆμῳ, ἄφαρ δέ σε νηὶ μελαίνῃ
[308] εἰς Ἐχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
[309] πέμψομεν· ἔνθεν δ' οὐ τι σαώσεαι· ἀλλὰ ἔκηλος

- [310] πίνε τε, μηδ' ἐρίδαινε μετ' ἀνδράσι κουροτέροισι.
[311] τὸν δ' αὔτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
[312] Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὸν ἀτέμβειν ούδε δίκαιον
[313] ξείνους Τηλεμάχου, ὃς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται·
[314] ἔλπει, αἴ χ' ὁ ξείνος Ὄδυσσης μέγα τόξον
[315] ἐντανύσῃ χερσίν τε βίηφί τε ἥφι πιθήσας,
[316] οἰκαδέ μ' ἄξεσθαι καὶ ἐὴν θήσεσθαι ἄκοιτιν
[317] οὐδ' αὐτός που τοῦτο γ' ἐνὶ στήθεσσιν ἔολπε·
[318] μηδέ τις ὑμείων τοῦ γ' εἴνεκα θυμὸν ἀχεύων
[319] ἐνθάδε δαινύσθω, ἐπεὶ ούδε μὲν ούδε ἕοικε.
[320] τὴν δ' αὔτ' Εύρύμαχος, Πολύβου πάϊς, ἀντίον ηὔδα·
[321] κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,
[322] οὐ τί σε τόνδ' ἄξεσθαι διόμεθ'. ούδε ἕοικεν·
[323] ἀλλ' αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν ἡδὲ γυναικῶν,
[324] μή ποτέ τις εἴπησι κακώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν
[325] ἦ πολὺ χείρονες ἀνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ἄκοιτιν
[326] μνῶνται, ούδε τι τόξον ἔύξον ἐντανύουσιν·
[327] ἀλλ' ἄλλος τις πτωχὸς ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
[328] ρηϊδίως ἐτάνυσσε βιόν, διὰ δ' ἦκε σιδήρου.
[329] ὡς ἐρέουσ', ἡμῖν δ' ἀν ἐλέγχεα ταῦτα γένοιτο.
[330] τὸν δ' αὔτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
[331] Εύρύμαχ', οὐ πως ἔστιν ἔϋκλείας κατὰ δῆμον
[332] ἔμμεναι οἱ δὴ οἴκον ἀτιμάζοντες ἔδουσιν
[333] ἀνδρὸς ἀριστῆος· τί δ' ἐλέγχεα ταῦτα τίθεσθε
[334] οὗτος δὲ ξείνος μάλα μὲν μέγας ἡδ' εὐπηγής,
[335] πατρὸς δ' ἔξ ἀγαθοῦ γένος εὔχεται ἔμμεναι υἱός.
[336] ἀλλ' ἄγε οἱ δότε τόξον ἔύξον, ὅφρα ἴδωμεν.
[337] ὥδε γὰρ ἔξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
[338] εἴ κέ μιν ἐντανύσῃ, δῶῃ δέ οἱ εὔχος Ἀπόλλων,
[339] ἔσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, είματα καλά,
[340] δῶσω δ' ὁξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν,
[341] καὶ ξίφος ἄμφηκες· δῶσω δ' ὑπὸ ποσσὸν πέδιλα,
[342] πέμψω δ' ὅππη μιν κραδίη θυμός τε κελεύει.
[343] τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπυμένος ἀντίον ηὔδα·
[344] μῆτερ ἐμή, τόξον μὲν Ἀχαιῶν οὐ τις ἐμεῖο
[345] κρείσσων, ὡς κ' ἐθέλω, δόμεναι τε καὶ ἀρνήσασθαι,
[346] οὕθ' ὄσσοι κραυαὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
[347] οὕθ' ὄσσοι νήσοισι πρὸς Ἡλιδος ἵπποβότοιο·
[348] τῶν οὐ τίς μ' ἀέκοντα βιήσεται, αἴ κ' ἐθέλωμι
[349] καὶ καθάπαξ ξείνω δόμεναι τάδε τόξα φέρεσθαι.
[350] ἀλλ' εἰς οἴκον ιοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
[351] ἰστόν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
[352] ἔργον ἐποίχεσθαι· τόξον δ' ἀνδρεσσι μελήσει
[353] πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
[354] ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
[355] παιδὸς γὰρ μῆθον πεπυμένον ἐνθετο θυμῷ.
[356] ἐς δ' ὑπερῷ ἀναβᾶσσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ¹
[357] κλαῖεν ἔπειτ' Ὄδυσσηα, φίλον πόσιν, ὅφρα οἱ ύπνοιν
[358] ἥδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
[359] αὐτὰρ ὁ τόξα λαβὼν φέρε καμπύλα δῖος ὑφορβός·
[360] μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ὄμόκλεον ἐν μεγάροισιν·
[361] ὥδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·

- [362] πῆ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,
[363] πλαγκτέ τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται
[364] οἶν ἀπ' ἀνθρώπων, οὓς ἔτρεφες, εἴ κεν Ἀπόλλων
[365] ἡμῖν ίλήκησι καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
[366] ὡς φάσαν, αὐτὰρ, ὁ θῆκε φέρων αὐτῇ ἐνὶ χώρῃ,
[367] δείσας, οὕνεκα πολλοὶ ὁμόκλεον ἐν μεγάροισι.
[368] Τηλέμαχος δ' ἐτέρωθεν ἀπειλήσας ἐγεγώνει·
[369] ἄττα, πρόσω φέρε τόξα· τάχ' οὐκ εῦ πᾶσι πιθήσεις
[370] μή σε καὶ ὀπλότερός περ ἐών ἀγρόνδε δίωμαι,
[371] βάλλων χερμαδίοισι· βίηφι δὲ φέρτερός είμι.
[372] αἱ γὰρ πάντων τόσσον, δσοι κατὰ δώματ' ἔασι,
[373] μνηστήρων χερσίν τε βίηφί τε φέρτερος εἴην·
wärelich·
[374] τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι
[375] ἡμετέρου εξ οίκου, ἐπεὶ κακὰ μηχανόνωνται.
[376] ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν
[377] μνηστήρες, καὶ δὴ μέθιεν χαλεποῖο χόλοιο
[378] Τηλεμάχῳ· τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ δῶμα συβώτης
[379] ἐν χείρεσσ' Ὁδυσῆι δαίφρονι θῆκε παραστάς.
[380] ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εύρύκλειαν·
[381] Τηλέμαχος κέλεται σε, περίφρων Εύρύκλεια,
[382] κληῖσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρύίας.
[383] ἦν δέ τις ἡ στοναχῆς ἡὲ κτύπου ἐνδον ἀκούσῃ
[384] ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἔρκεσι, μή τι θύραζε
[385] προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.
[386] ὡς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἀπτερος ἐπλετο μῦθος,
[387] κλήισεν δὲ θύρας μεγάρων εῦ ναιεταόντων.
[388] σιγῇ δ' εξ οίκοιο Φιλοίτιος ἄλτο θύραζε,
[389] κλήισεν δ' ἄρ' ἐπειτα θύρας εὔερκέος αὐλῆς.
[390] κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης
[391] βύβλινον, ὃ ρ' ἐπέδησε θύρας, ἐς δ' ἥιεν αὐτός·
[392] ἔζετ' ἐπειτ' ἐπὶ δίφρον ίών, ἐνθεν περ ἀνέστη,
[393] εἰσορόων Ὁδυσῆα. ὁ δ' ἡδη τόξον ἐνώμα
[394] πάντῃ ἀναστρωφῶν, πειρώμενος ἐνθα καὶ ἐνθα,
[395] μὴ κέρα ίπεις ἔδοιεν ἀποιχομένοιο ἄνακτος.
[396] ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ίδων ἐς πλησίον ἄλλον·
[397] ἡ τις θηητὴρ καὶ ἐπίκλοπος ἐπλετο τόξων·
[398] ἡ ρά νύ που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται
[399] ἡ ὅ γ' ἐφορμάται ποιησέμεν, ὡς ἐνὶ χερσὶ¹
[400] νωμᾶ ἐνθα καὶ ἐνθα κακῶν ἐμπαιος ἀλήτης.
[401] ἄλλος δ' αὗτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
[402] αἱ γὰρ δὴ τοσσούτον ὄνήσιος ἀντιάσειεν
[403] ὡς οὐτός ποτε τοῦτο δυνήσεται ἐντανύσασθαι.
[404] ὡς ἄρ' ἔφαν μνηστήρες· ἀτὰρ πολύμητις Ὁδυσσεύς,
[405] αὐτίκ' ἐπεὶ μέγα τόξον ἐβάστασε καὶ ἵδε πάντῃ,
[406] ὡς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς
[407] ρηϊδίως ἐτάνυσσε νέω περὶ κόλλοπι χορδήν,
[408] ἄψας ἀμφοτέρωθεν ἐϋστρεφὲς ἐντερον οἰός,
[409] ὡς ἄρ' ἄτερ σπουδῆς τάνυσεν μέγα τόξον Ὁδυσσεύς.
[410] δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν πειρήσατο νευρῆς.
[411] ἡ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν.
[412] μνηστήρσιν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα, πᾶσι δ' ἄρα χρῶς

- [413] ἐτράπετο· Ζεὺς δὲ μεγάλ' ἔκτυπε σήματα φαίνων·
- [414] γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὄδυσσεύς.
- [415] ὅττι ρά οἱ τέρας ἥκε Κρόνου πάις ἀγκυλομήτεω·
- [416] εἶλετο δ' ὡκὺν ὁῖστόν, ὃς οἱ παρέκειτο τραπέζῃ
- [417] γυμνός· τοὶ δ' ἄλλοι κοίλης ἐντοσθε φαρέτρης
- [418] κείατο, τῶν τάχ' ἔμελλον Ἀχαιοὶ πειρήσεσθαι.
- [419] τόν ρ' ἐπὶ πήχει ἐλῶν εἴλκεν νευρὴν γλυφίδας τε,
- [420] αὐτόθεν ἐκ δίφροιο καθήμενος, ἥκε δ' ὁῖστὸν
- [421] ἄντα τιτυσκόμενος, πελέκεων δ' οὐκ ἥμβροτε πάντων
- [422] πρώτης στειλειῆς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἥλθε θύραζε
- [423] ἵὸς χαλκοβαρῆς· ὁ δὲ Τηλέμαχον προσέειπε·
- [424] Τηλέμαχ', οοῦ σ' ὁ ξεῖνος ἐνὶ μεγάροισιν ἐλέγχει
- [425] ἡμενος, ούδε τι τοῦ σκοποῦ ἥμβροτον ούδε τι τόξον
- [426] δὴν ἔκαμον τανύων· ἔτι μοι μένος ἐμπεδόν ἔστιν,
- [427] οὐχ ὡς με μνηστήρες ἀτιμάζοντες ὄνονται.
- [428] νῦν δ' ὥρη καὶ δόρπον Ἀχαιοῖσιν τετυκέσθαι
- [429] ἐν φάει, αὐτὰρ ἔπειτα καὶ ἄλλως ἐψιάσθαι
- [430] μολπῇ καὶ φόρμιγγι· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
- [431] ἦ καὶ ἐπ' ὄφρύσι νεῦσεν· ὁ δ' ἀμφέθετο ξίφος ὁξὺ
- [432] Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὄδυσσηος θείοιο,
- [433] ἀμφὶ δὲ χεῖρα φίλην βάλεν ἔγχει, ἄγχι δ' ἄρ' αὐτοῦ
- [434] πᾶρ θρόνον εἰστήκει κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.